Список використаних джерел

1. Стегней М. І., Нодь О. Л., Бергхауер О. О., Кампов Н. С. Трансформація готельно-ресторанного обслуговування в умовах цифровізації. Український журнал прикладної економіки і технологій. 2024. № 9(3). С. 26-29. DOI: https://doi.org/10.36887/2415-8453-2024-3-4
2. Бойко В. О., Бойко Л. О. Український ринок HoReCa в умовах воєнного стану та його ревіталізація. Таврійський науковий вісник. 2023. № 16. С. 96–99. DOI: https://doi.org/10.32782/2708-0366/2023.16.12
3. Яблонь В., Стефанишин Л. Напрями зміцнення конкурентоспроможності підприємств готельно-ресторанного бізнесу в сучасних умовах. Development Service Industry Management. 2025. № 2. С. 373-378. DOI: https://doi.org/10.31891/dsim-2025-10(50)
4. Круковська О. В. Менеджмент готельно-ресторанного бізнесу в Україні. Інновації та технології в сфері послуг і харчування. 2024. № 1 (11). DOI: https://doi.org/10.32782/2708-4949.1(11).2024.2
5. Рябенька М. О., Постова В. В. Сучасні аспекти управління в закладах готельного та ресторанного бізнесу. Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління. 2024. № 13. DOI: https://doi.org/10.54929/2786-5738-2024-13-12-01

УДК 338.48-44(28)(477.53)-025.27
ORCID ID: 0000-0003-3997-4788
ORCID ID: 0000-0002-5855-4319

УМОВИ ФОРМУВАННЯ КЛАСТЕРІВ ВОДНОГО ТУРИЗМУ НА ПОЛТАВЩИНІ

Єрмаков В.В., кандидат географічних наук, доцент,
доцент кафедри географії, методики її навчання та туризму
Сарнавський С.П., кандидат географічних наук,
доктор філософії з наук про Землю, старший викладач
кафедри географії, методики її навчання та туризму
Полтавський національний університет імені В.Г. Короленка

Ключові слова: туристичний кластер, Полтавщина, водний туризм, кластерна парадигма, функціональна структура туристичних кластерів, рекреаційно-туристична діяльність.

Полтавщина має значний потенціал для розвитку водного туризму завдяки густій мережі річок та інших водних об’єктів, мальовничим природним ландшафтам та багатій культурно-історичній спадщині. Водночас ефективне використання цих ресурсів потребує створення кластерів - об’єднань підприємств, організацій та інституцій, які спільно

працюють над розвитком туристичної індустрії, що підвищує конкурентоспроможність регіональних туристичних систем [1;5]. Кластерний підхід дозволяє забезпечити конструктивну взаємодію між бізнесом, владою та місцевими громадами, що є ключовою умовою сталого розвитку регіону.

Для наукових туристських досліджень використовується кластерна парадигма із системним і кластерно-домінантним підходами. Вони передбачають важливу роль географічних досліджень на усіх етапах роботи: від оцінки конкурентних переваг території, планування туристичних кластерів, визначення кластерних домінант до формування туристичних маршрутів і планування потоків. Визначний об'єкт природного або антропогенного походження (домінанта) сприяє формуванню навколо себе певного кластера. У цьому випадку при формуванні кластерів водного туризму можуть виступати безпосередньо самі водні об'єкти, як осередки територіальної організації рекреаційно-туристичної діяльності [2;3]. Але при цьому на відміну від інших кластерів виробничого типу головною умовою розвитку туристичного кластера є його маршрутна територіальна організація, тобто наявність або поява певних маршрутів і пов'язаних з ними туристичних потоків [4, с. 353, 420]. Саме вони пов'язують між собою туристичні об'єкти, виступаючи співзалежними елементами системи. Тому туристичний кластер визначається як «система інтенсивної виробничо-технологічної та інформаційної взаємодії туристських підприємств, постачальників базових та додаткових послуг із приводу створення «основного продукту» кластера – туристського продукту» [4, с. 420]. З цих позицій туристичний кластер являє собою сукупність різних підприємств, установ, організацій на певній території, які безпосередньо чи опосередковано залучені у наданні туристичних послуг та спільно використовують ресурси, інфраструктуру, робочу силу.

У функціональній структурі туристичних кластерів виокремлюються такі основні елементи, як сектор виробництва спеціалізованих туристичних послуг (турфірми з відповідним турпродуктом), сервісний сектор, сектор забезпечення життєдіяльності в межах туристичного кластера та допоміжний сектор.

Кластери водного туризму на Полтавщині можуть стати потужним інструментом розвитку регіональної економіки та рекреаційно-туристичної сфери. Основні умови їх формування включають природно-географічні особливості території, інфраструктурне забезпечення, партнерство бізнесу й влади, а також маркетингову стратегію просування. Річкова мережа Полтавщини (Дніпро з лівими притоками Сулою, Пслом, Ворсклою, Оріллю) та інші види водних об'єктів створюють сприятливі умови для сплаву, риболовлі, екотуризму та різним формам відпочинку на воді. Кліматичні умови території (помірно м'який клімат) дозволяють організовувати водний туризм з весни до осені. Ландшафтні ресурси

території у вигляді мальовничих берегів, лісових масивів і заповідні території сприяють формуванню привабливих дестинацій і маршрутів для туристів. Крім того, багата культурно-історична спадщина, подієві заходи можуть інтегруватися у водно-туристичні маршрути.

Інфраструктурні умови включають загальну транспортну доступність, спеціалізовану туристичну інфраструктуру (бази відпочинку, кемпінги, готелі, заклади харчування поблизу річок) та інноваційні рішення щодо створення пунктів прокату човнів, каяків, катамаранів; облаштування причалів та інформаційних центрів. Принцип партнерства бізнесу та влади у формуванні кластерів передбачає співпрацю туристичних компаній, місцевих органів влади, освітніх закладів та громадських організацій у тому числі з метою залучення додаткових інвестицій і розвитку кадрового потенціалу галузі. Маркетингові та організаційні умови знаходяться у площині формування позитивного іміджу водного туризму в регіоні, брендінгу та використання цифрових технологій для бронювання турів і створення інтерактивних карт маршрутів.

Отже, формування кластерів водного туризму на Полтавщині можливе за умови комплексного використання природних ресурсів, розвитку інфраструктури, залучення інвестицій та створення партнерських мереж. Це дозволить підвищити туристичну привабливість регіону, стимулювати економічний розвиток, зберегти культурну спадщину та забезпечити сталий розвиток територій.

Список використаних джерел

1. Голод А. П., Крижанівський Т. Я., Душар О. І. Розвиток туристичних кластерів як стратегічний напрям регіональної політики. *Економіка та суспільство.* Випуск 70. 2024. URL: DOI: https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-70-182

2. Єрмаков В. В. Комплексне використання внутрішніх вод Полтавської області як об’єктів туризму і рекреації. *Географія та туризм.* 2018. Вип. 45. С. 90-99. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/gt_2018_45_11.

3. Єрмаков В. В., Сарнавський С. П., Помаз В. Ю. Водні об’єкти Полтавської області як рекреаційно-туристичний ресурс та умови його використання. *Адаптивне управління: теорія і практика. Серія Економіка.* 2025. 20 (40). URL: https://doi.org/10.33296/2707-0654-20(40)-09

4. Колотуха О., Колотуха І. Географія спортивного туризму та активної рекреації України: Монографія. Харків: Мачулін, 2021. 436 с.

5. Охріменко Г. І. Туристичні кластери як перспективні напрями регіонального розвитку. *Університетські наукові записки.* 2013. №1 (45). С. 495-500. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Unzap_2013_1_70.